

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **O. N.**, zast. Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem, se sídlem nám. 28. října 1898/9, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 9. 2018, č. j. OAM-975/ZA-ZA11-K03-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 2. 2020, č. j. 29 Az 29/2018 - 48,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobkyně podala dne 23. 11. 2017 žádost o mezinárodní ochranu, přičemž jako důvod žádosti uvedla, že v zemi původu čelí násilí ze strany své rodiny z důvodu náboženského vyznání a negroidní rasy jejího muže.

[3] Žalovaný dospěl k závěru, že rozpory a nepřesnosti ve výpovědích žalobkyně jsou natolik zásadní, že skutečnosti jí tvrzené nelze považovat za věrohodné. Poukázal na to, že žalobkyně i přesto, že měla být svým bratrem brutálně zbita dne 30. 8. 2017, což vyústilo v nutnost lékařského ošetření, byla hned druhý den po napadení schopná dostavit se na několik stovek kilometrů vzdálené české velvyslanectví v hlavním městě Alžíru, kde jí bylo do pasu vlepeno vízum. Ze skutečnosti, že bylo žalobkyni dne 31. 8. 2017 vydáno schengenské vízum,

rovněž plyne, že si o příslušné vízum musela požádat minimálně několik dní, ale s vysokou pravděpodobností spíše několik týdnů předem, a je tedy evidentní, že její odchod ze země původu musel být naplánován ještě před jejím napadením a jí tvrzenou laxností a neschopností policie jí pomoci.

[4] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu, v níž namítla, že si byla vědoma netolerance k manželství osob různého náboženského vyznání v Alžírsku, a proto bylo manželství uzavřeno v Ghaně, rodné zemi manžela, a poté bylo uznáno v Alžírsku. Zde musela od počátku manželství čelit averzi vůči manželovi, přesto, že ji sami rodiče požádali, aby společně žili v jejich domě. Prožívala několik let nelidské a kruté zacházení především od jejích bratrů, kteří ji pravidelně bili a nutili ji k rozvodu, rodina před ní zamykala jídlo a hrozili jí smrtí. Ze zprávy Human Rights Watch, kterou ve svém rozhodnutí cituje správní orgán, je zřejmé, že v Alžírsku není v pořádku situace ohledně domácího násilí a povinností policie při řešení domácího násilí. Správní orgán nesprávně interpretoval tuto zprávu, když dospěl k závěru, že domácí násilí na ženách je trestné, a lze z tohoto titulu požádat policii o pomoc a ochranu. Žalobkyně požádala policii o pomoc, a i tak jí nebylo vyhověno, přičemž pomoc ani ochrana jí poskytnuta nebyla. Pokud správní orgán zpochybňuje podání stížnosti žalobkyní na policii, z výše uvedené zprávy a obecně známých informací je více než pravděpodobné, že by státní orgány stěžovatelce pomoc neposkytly především z důvodu nesnášenlivosti k náboženské odlišnosti. Žalobkyně tak má azylově relevantní důvody k opuštění své země a nejedná se o žádné smyšlené a tendenční tvrzení, jak se domnívá žalovaný.

[5] Správní orgán se dále nesprávně zabýval posouzením zdravotního stavu žalobkyně při posuzování důvodů pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Z přiložených lékařských zpráv vyplývá, že žalobkyně není zdravá, jak tvrdí správní orgán, a vzhledem k jejímu špatnému psychickému stavu (úzkostem a depresím) potřebuje sociální péči. Návrat do Alžírska by pro žalobkyni znamenal prudké zhoršení zdravotního stavu a mohl by vést k vážné a trvalé újmě na zdraví. Chování rodiny žalobkyně naplňuje znaky mučení a ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech, přičemž správní orgán zlehčuje situaci nesprávným tvrzením, že nejde o porušení čl. 3, ale pouze o negativní jednání příbuzných. Žalobkyně měla za to, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany, jelikož jí hrozí reálné a bezprostřední nebezpečí ve formě útoků ze strany členů její rodiny. Žalobkyně se s manželem snaží o dítě, a vzhledem k tomu, že potratila na následky zbití do bezvědomí jejím bratrem, její jediná šance, jak mít rodinu, je cesta asistované reprodukce. Žalobkyně již v dubnu odcestovala na kliniku do Brna, kde byla na vyšetření, a nyní se chce o umělé oplodnění pokusit znovu. Pokud by se jí povedlo otěhotnět a museli by spolu s manželem vycestovat, měla by ve svojí rodné zemi velice těžkou pozici a ze strany bratrů by musela čelit stejné agresi jako předtím a o dítě by mohla přijít.

[6] Krajský soud označeným rozsudkem žalobu zamítl. Konstatoval, že z výpovědi žalobkyně plyne, že má možnost odstěhovat se z domu rodičů, přičemž soud sdílel úvahy správních orgánů o tom, proč tak žalobkyně neučinila již dávno, pokud situaci popisovala jako kruté a nelidské zacházení. K odkazům na internetové články krajský soud uvedl, že tyto se týkají situace křesťanů a jsou relevantní v řízení jejího manžela, žalobkyně sama však pronásledování na základě náboženství či rasy vystavena nebyla. Z údajů, které žalobkyně uvedla při pohovoru před správním orgánem, lze seznat, že měla původně v plánu v České republice pracovat a vydělávat si, nikoli přímo žádat o mezinárodní ochranu. Tomu odpovídá též prodleva mezi jejím přiletím do ČR a žádostí o mezinárodní ochranu. Pokud jde o namítané špatné sociální

pokračování

a ekonomické zázemí žalobkyně v jejím rodném domě, toto není ani azylově relevantní důvod, ani důvod pro udělení humanitárního azylu. Žalobkyně má možnost z rodného domu se odstěhovat, jak ostatně měla v úmyslu již dříve při záměru stěhování se do Ghany za manželem či nyní při pobytu v ČR.

[7] K argumentaci žalobkyně o zhoršení jejího zdravotního stavu v zemi původu soud uvedl, že situace žalobkyně nedosahuje takové intenzity, aby bylo možné udělit žalobkyni doplňkovou ochranu z důvodu zvláštního zřetele spočívajícího v jejím zdravotním stavu (patrně měl soud na mysli udělení humanitárního azylu). Pouhý fakt, že v zemi původu je zdravotnická péče na nižší úrovni než v České republice, nepostačuje k udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že žalobkyni nehrozí v případě návratu do vlasti přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. V případě žalobkyně jde o negativní chování rodiny, kterému se však žalobkyně mohla bránit, a to buď vnitřním přesídlením, či přestěhováním do země původu jejího manžela (kdykoli dříve, než vznikly jejich obavy o pronásledování manžela). Problémy, se kterými se žalobkyně potýkala, trvaly dle jejího tvrzení několik let, avšak v pohybu ji nikdo neomezoval. Argument, že i po svatbě byla rodiči požádána, aby bydlela s nimi v domě, soud považoval za nezpůsobilý k závěru, že žalobkyně neměla (a nemá) jinou volbu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[8] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) napadla výše uvedený rozsudek krajského soudu kasační stížností. Nesouhlasila se závěrem krajského soudu, že její situaci nelze podřadit pod azylově relevantní ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatelka se v zemi původu stala obětí pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, kterou je její rodina (tedy stěžovatelka a její manžel), neboť její manžel je křesťan a negroidní rasy, což v zemi původu není společensky tolerováno a šikana těchto osob i jejich rodinných příslušníků je častým jevem. Skutečnost, že azyl je institutem výjimečným, nesmí podle názoru stěžovatelky mít za důsledek, že po vzoru blanických rytířů bude podle hesla „Nikdy není tak zle, aby nemohlo být hůře“ vyčkáváno s jeho udělením až na ten naprosto nejzávažnější případ, který samozřejmě nikdy nenastane, neboť se bude čekat na případ ještě závažnější. V případě stěžovatelky došlo k pronásledování ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu, jelikož tato byla opakovaně vystavena psychickému a fyzickému násilí, čemuž odpovídají i předložené lékařské zprávy, z nichž je zřejmé, že toto jednání zanechalo na stěžovatelce stopy.

[9] Situace stěžovatelky je azylově relevantní též vzhledem ke skutečnosti absence pomoci ze strany orgánů veřejné moci, kdy tyto nečinily žádné kroky k zabránění pronásledování/týrání stěžovatelky ze strany její rodiny. Stěžovatelka se potom, co byla napadena svým bratrem, v důsledku čehož došlo k potratu dítěte, vydala věc oznámit na policii, kde se však setkala s odmítavým postojem policie zabývat se jejím případem. Žalovaný označil vyjádření stěžovatelky, že podala na policii podnět, a o tom, jak s ním bylo naloženo, za nedůvěryhodné. Přitom však vycházel z drobných nesrovnalostí v jejích vyjádřeních, které lze jednat přičíst na vrub času uplynulého od události, a navíc stěžovatelka sama jí uvedené informace za rozporné ani nepovažuje. Pokud veškeré podněty na policii stěžovatelka činila navzdory radě manžela, je přirozené, že tak následně činila i bez jeho vědomí. Údajný časový nesoulad mezi napadením stěžovatelky a její žádostí o vízum potom na věrohodnosti stěžovatelkou uvedených skutečností taktéž nic nemění, neboť i pokud byla stěžovatelka přesvědčena k opuštění země původu za účelem ochrany před její tamní situací již před jejím napadením dne 30. 8. 2017,

nijak to nezmírňuje závažnost její situace, i kdyby to nejhorší nastalo až po jejím rozhodnutí vycestovat.

[10] Stěžovatelka dále nesouhlasila se závěrem krajského soudu, že měla možnost hrubému zacházení uniknout přesídlením v rámci země původu. Namítla, že nemohla předpokládat, že po nastěhování k rodičům situace dospěje do takto neúnosné míry. Když následně při gradaci hrubého jednání stěžovatelčina okolí vůči ní a vůči jejímu manželovi zároveň došlo i k zániku stěžovatelčina podnikání, trvalé přesídlení v rámci země původu jí už nedovolovaly ani finanční možnosti. Jelikož k zániku stěžovatelčina podnikání došlo ze stejných důvodů, pro které docházelo k šikaně ze strany stěžovatelčina okolí, bylo a je možné očekávat, že i na jiném místě v zemi původu by její podnikání dopadlo stejně, a tedy není pro stěžovatelku možné se pro její pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině (jejímu manželovi) nadále uživit. Žalovaný se pak vůbec nezabýval tím, zda je pro stěžovatelku reálně možné a proveditelné se v Alžíru vnitřně přemístit. Stěžovatelka nesouhlasila ani se závěrem, že informace o situaci křesťanů v zemi původu nejsou v jejím případě relevantní. Jelikož je manžel stěžovatelky křesťan, je na ni pohlíženo se stejným despektem jako na jejího manžela, čemuž odpovídá i následné zacházení s její osobou. Stěžovatelka je tak pronásledována z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, které je členem právě z toho důvodu, že její manžel je křesťan negroidní rasy. Na stěžovatelku a jejího manžela je tedy třeba pohlížet jednotně.

[11] Dle stěžovatelky byly splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, které jsou v jejím případě odůvodněny špatným zdravotním stavem a sociální situací v zemi původu, kdy došlo k zániku jejího podnikání jakožto zdroje její obživy. Stěžovatelka má rovněž nárok na udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, přičemž jednání, které hrozí stěžovatelce v zemi původu, představuje vážnou újmu, které již v minulosti stěžovatelka čelila a je jenom pravděpodobné, ne-li jisté, že v případě návratu do země původu by k ní došlo znovu. Stěžovatelka byla pro svoje manželství po dlouhou dobu vystavena nelidskému zacházení, které vyvrcholilo jejím napadením a potratem. Orgány veřejné moci v zemi původu pak stěžovatelce neposkytly žádnou ochranu.

[12] Vycestováním stěžovatelky zpět do země původu by dále došlo k porušení stěžovatelčina práva na rodinný a soukromý život dle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod tedy vážné újme ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Navíc se stěžovatelka s manželem v České republice pokoušejí o zplodění potomka za užití asistované reprodukce. Vycestování stěžovatelky do země původu by tak znamenalo vážný a zřejmě nenávratný zásah do rodinného života stěžovatelky i jejího manžela, neboť by vedlo k nemožnosti provést asistovanou reprodukci, kdy zdravotnictví v zemi původu stěžovatelky by jim tuto neumožnilo, či pokud by k vycestování došlo až po tom, co by stěžovatelka podstoupila asistovanou reprodukci, hrozilo by nebezpečí dalšího násilného přerušování gravidity.

[13] Žalovaný ve svém vyjádření označil kasační stížnost za nedůvodnou, přičemž se plně ztotožnil se závěry krajského soudu. Ke kasační námitce stěžovatelky, že musí v České republice zůstat z důvodu snahy podstoupit umělé oplodnění, žalovaný zdůraznil, že využití modernějších či kvalitnějších medicínských možností není možné podřadit pod azylově relevantní důvody, jak má na mysli zákon o azylu.

III. Posouzení kasační stížnosti

pokračování

[14] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Stěžovatelka nesouhlasila s tím, jak krajský soud i žalovaný posoudili její azylový příběh ve vztahu k důvodům pro udělení azylu podle § 12, resp. též k doplňkové ochraně podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Stěžovatelka namítala, že se v zemi původu stala obětí pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, kterou je její rodina (tj. stěžovatelka a její manžel), neboť její manžel je křesťan černé barvy pleti, což v zemi původu stěžovatelky není tolerováno a šikana těchto osob i jejich rodinných příslušníků je častým jevem.

[17] Nejvyšší správní soud připouští, že rodina, v posuzovaném případě stěžovatelka a její manžel, mohou v určitých případech představovat sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 Azs 3/2012 – 45). Stěžovatelka však za hlavní příčinu tvrzeného pronásledování svojí osoby uvádí náboženské vyznání svého manžela. Zdejší soud již v rozsudku ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 – 101, č. 1713/2008 Sb. NSS, vyslovil názor, že „[v] daném případě příslušníků nábožensky smíšených manželství a osob opouštějících svou víru, kteří jsou vystaveni útokům ze strany náboženských fanatiků, tak vůbec není třeba uvažovat o jejich podřaditelnosti pod kategorii „určitá sociální skupina“, protože se zjevně jedná o útoky vedené z náboženských důvodů. Právě uvedené platí tím spíše, že příslušníkům nábožensky smíšených manželství může být za určitých okolností udělen azyl pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství, jak o tom svědčí i judikatura soudů ve Spojených státech amerických a v dalších zemích, viz např. rozhodnutí Federálního odvolacího soudu Spojených států amerických (United States court of appeals) ve věci *Maini v. INS*, 212 F.3d 1167 (9th Cir. 2000).“ V tomto ohledu přisvědčil Nejvyšší správní soud stěžovatelce, že informace o situaci křesťanů v zemi původu jsou pro posouzení situace stěžovatelky relevantní, jelikož stěžovatelka odvozuje svůj azylový příběh od azylového příběhu svého manžela (srov. rozsudek NSS ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 – 57).

[18] Intenzita pronásledování se posuzuje v souladu s § 2 odst. 4 až 7 zákona o azylu, který je nutno vykládat konformně s kvalifikační směrnicí (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 - 98, č. 1913/2009 Sb. NSS). Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje *závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování*. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí *státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jebož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště*. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i *soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu*. Podle čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní

příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (kvalifikační směrnice) je pronásledováním jednání, které je *a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).*

[19] Žalovaný vycházel v odůvodnění svého rozhodnutí z aktuálních zpráv o zemi původu, které jsou součástí správního spisu. Ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 20. 4. 2018 vyplývá, že v Alžírsku zákon stanoví mechanismy pro vyšetřování případů porušování lidských práv a korupce. Domácí násilí zůstává v zemi celospolečenským problémem. Dle zákona musí osoba stěžující si na domácí týrání navštívit „soudního lékaře“, který ji prohlédne a zdokumentuje utrpěná zranění s tím, že daný lékař musí potvrdit, že vinou utrpěných zranění se oběť stala po dobu 15 dnů „neschopnou“. Zákonem stanovené tresty odnětí svobody za spáchání domácího násilí sahají od 1 roku po 20 let. Zákon zakazuje muslimským ženám, aby se vdaly za muže, který není muslim, dodržování tohoto ustanovení však úřady pokaždé nevyužívaly. Z výroční zprávy Human Rights Watch ze dne 18. 1. 2018 se podává, že v alžírské ústavě je zakotven princip nediskriminace na základě pohlaví a alžírská ústava požaduje, aby stát podnikl jednoznačné kroky pro zajištění rovnosti práv a povinností všech občanů, mužů i žen. V roce 2015 parlament schválil novelu trestního zákoníku, podle které je jasně stanovena trestní odpovědnost za některé formy domácího násilí. Navzdory přijetí tohoto zákona Alžírsko dosud nepřijalo komplexnější zákonná opatření, například ochranné příkazy na ochranu žen před násilím a stanovení konkrétních povinností příslušníků správních a bezpečnostních orgánů při řešení domácího násilí.

[20] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem žalovaného, že z výše uvedených zpráv lze usoudit, že domácí násilí a obdobně tak násilí na ženách je v Alžírsku trestné, a lze z tohoto titulu požádat o pomoc a ochranu. Ačkoli zákon zakazuje muslimským ženám, aby se vdaly za muže jiného náboženského vyznání, ze skutečnosti uznání sňatku stěžovatelky a jejího manžela lze usuzovat, že taková manželství nejsou orgány veřejné moci perzekuována. Výše uvedené zprávy ostatně neobsahují jiné zmínky o netoleranci vůči křesťanství v Alžírsku, kterážto skutečnost vyplývá též z judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 4. 2018, č. j. 3 Azs 257/2017 – 65).

[21] Zdejší soud se ztotožnil též se závěrem krajského soudu a žalovaného, že výpověď stěžovatelky vykazuje zásadní rozpory svědčící o její nevěrohodnosti. Stěžovatelka v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany zprvu uvedla, že násilné jednání ze strany rodiny na policii neohlásila, přičemž ji od návštěvy policie odrazoval i manžel. Dále však uvedla, že poté co v důsledku násilného jednání svého bratra potratila, podala stížnost na policii, ale policisté její stížnost roztrhali, když poznali, o jaký problém jde. Následně stěžovatelka uvedla, že za dva týdny po podání stížnosti šla na policii znovu, aby se zeptala, jak probíhá vyšetřování, přičemž jí policisté řekli, že žádný skutek, který ohlásila, nevidují. Na otázku správního orgánu, zda stěžovatelka obdržela na policii písemné potvrzení o tom, že napadení ohlásila, stěžovatelka odpověděla záporně. Na policii jí mělo být řečeno, že jí kopii nedají – jedna je na policii, jedna pro soudce a ještě jedna pro někoho, na něhož si nepamatuje. Dále jí mělo být řečeno, že si bratra předvolají a ten dostane záznam o vyšetřování a s bratrem se pak stěžovatelka setká před soudem. Je zjevné, že jednotlivá tvrzení stěžovatelky jsou vnitřně nekonzistentní, a tudíž nevěrohodná.

pokračování

[22] Nejvyšší správní soud na základě výše nastíněných nesrovnalostí shledal, že je nutno přisvědčit žalovanému i krajskému soudu, že stěžovatelka nesplnila svou základní povinnost, a to předestřít konzistentní a vnitřně nerozporný azylový příběh. Požadavek na to, aby stěžovatelčina tvrzení ve vztahu ke zjištěním učiněným žalovaným a důkazům opatřeným žalovaným i stěžovatelkou samotnou byla důvěryhodná, přitom nepřekračuje míru tíhy důkazního břemene, jak byla ve vztahu k řízení o udělení mezinárodní ochrany určena zejména v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, kde bylo uvedeno „[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokázal jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.“ V případě, že žadatel svoji povinnost tvrzení nesplní, a to buď tak, že vůbec netvrdí žádné skutečnosti, nebo že na podkladě jeho neurčitých nebo rozporuplných skutečností nelze zjistit, jaké jsou skutečné důvody jeho odchodu ze země původu, resp. důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jak tomu bylo i v nyní posuzované věci, nemůže žalovaný v takovém případě shledat existenci podmínek pro udělení azylu (k tomu rozsudek NSS ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 - 105). Posuzováním žádosti o mezinárodní ochranu, v níž žadatel uvádí nevěrohodné skutečnosti ve vztahu k azylově relevantním důvodům, se Nejvyšší správní soud dostatečně zabýval také např. v rozsudcích ze dne 19. 8. 2004, č. j. 4 Azs 152/2004 - 36, č. 903/2006 Sb. NSS, ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 - 40, a ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63.

[23] Zdejší soud připomíná, že se již v rozsudku ze dne 2. 3. 2005, č. j. 4 Azs 271/2004 - 58, č. 1347/2007 Sb. NSS, vyjádřil k naplnění pojmu pronásledování ze strany členů rodiny ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, přičemž konstatoval, že „[v]erbální útoky rodičů vůči žadatelce o azyl, jejichž důvodem byla známost a plánovaný sňatek žadatelky s partnerem jiného náboženského vyznání, nelze pokládat za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Za pronásledování či odůvodněný strach z něho by v daných souvislostech mohla být pokládána jen taková situace, kdy by ze strany orgánů státní moci docházelo k perzekuci osob pro jejich náboženskou orientaci, popř. k systematickému odmítání poskytovat jednotlivcům ochranu před šikanou vyvolanou netolerancí ke jejich náboženskému vyznání.“ Ačkoli se v posuzovaném případě mělo jednat též o fyzické útoky ze strany členů rodiny stěžovatelky, má Nejvyšší správní soud s ohledem na předestřené rozpory ve výpovědi stěžovatelky a s ohledem na výše citované zprávy o situaci v zemi původu za to, že v zemi původu stěžovatelky nedochází k systematickému odmítání poskytovat jednotlivcům ochranu před šikanou vyvolanou netolerancí ke křesťanskému vyznání.

[24] Nejvyšší správní soud shrnuje, že tvrzený důvod pronásledování z důvodu náboženského vyznání ani rasy manžela stěžovatelky nebyl prokázán, a není tak naplněn azylový důvod podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

[25] Nejvyšší správní soud dále poznamenává, že žádost o mezinárodní ochranu byla stěžovatelkou podána až měsíc po jejím příjezdu do České republiky, tedy nikoli bezprostředně po příjezdu, kdy v mezidobí (po dobu platnosti víza) si dle slov stěžovatelky s manželem snažili najít v České republice práci.

[26] Stěžovatelka dále nesouhlasila se závěrem krajského soudu, že měla možnost hrubému zacházení uniknout přesídlením v rámci země původu. Dle stěžovatelky byly splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, které jsou v jejím případě odůvodněny

špatným zdravotním stavem, sociální situací v zemi původu, kdy došlo k zániku jejího podnikání jakožto zdroje její obživy a nemožností jejího přesídlení v rámci země původu.

[27] Nejvyšší správní soud předesílá, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí je seznatelné hodnocení podmínek pro vnitřní přesídlení stěžovatelky, tak jak jsou stanoveny judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudky NSS ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, č. 1551/2008 Sb. NSS, a rozsudek ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74). Konkrétně žalovaný stěžovatelce předestřel možnost přesídlení do hlavního města, přičemž stěžovatelka pouze obecně namítla, že tam sice žijí křesťané, ovšem evropského původu, kteří nejsou v situaci srovnatelné s jejím manželem. K tomu lze poznamenat, že Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou námitku týkající se pronásledování z důvodu náboženství (srov. výše). Byť žalovaný ve svém rozhodnutí nečiní úvahy vztahující se k naplnění podmínek v přehledné a strukturované formě, lze uzavřít, že se všemi podmínkami vymezenými judikaturou zabýval, přičemž jak žalovaný, tak krajský soud, dospěly ke správnému a odůvodněnému závěru, že stěžovatelka má reálnou možnost využít vnitřního přesídlení.

[28] K namítanému špatnému sociálnímu a ekonomickému zázemí stěžovatelky, se zdejší soud plně ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že tyto nepředstavují azylově relevantní důvody, ani důvody pro udělení humanitárního azylu (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54). Ze znění § 14 zákona o azylu vyplývá, že humanitární azyl lze žadateli udělit jen v případech hodných zvláštního zřetele. Tyto případy je nutno posuzovat individuálně a pečlivě hodnotit okolnosti jednotlivých žádostí. Důvody zvláštního zřetele hodné jsou představovány zcela výjimečnými situacemi v podobě zvláště těžké nemoci, zdravotního postižení či příchodu z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou (viz rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Nejvyšší správní soud přisvědčil krajskému soudu, že zdravotní stav stěžovatelky dle jejího sdělení v řízení před žalovaným i dle jejího tvrzení uplatněného v žalobě (potíže se žaludkem, depresivní stavy) nedosahuje takové intenzity, aby bylo možné udělit stěžovatelce humanitární azyl z důvodu zvláštního zřetele spočívajícího v jejím zdravotním stavu. Zdejší soud připomíná, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Udělení humanitárního azylu je tedy na úvaze ministerstva, jako správního orgánu, který o žádosti rozhoduje. Žalovaný náležitě přihlédl ke zdravotnímu stavu stěžovatelky, přičemž nebylo prokázáno, že by vyžadovala odbornou lékařskou péči, která by v Alžírsku nebyla dostupná. Případná nižší úroveň zdravotnických služeb v zemi původu nemůže sama o sobě představovat důvod k udělení humanitárního azylu (viz např. rozsudek NSS ze dne 18. 10. 2005, č. j. 3 Azs 226/2005 - 68).

[29] S ohledem na výše nastíněnou možnost stěžovatelky využít vnitřního přesídlení a vzhledem k existujícím prostředkům ochrany ze strany orgánů veřejné moci v zemi původu má Nejvyšší správní soud za to, že stěžovatelce v případě návratu do vlasti nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14 odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Jak již příležitostně konstatoval žalovaný i krajský soud, v případě stěžovatelky se jedná o negativní chování její rodiny, kterému se však stěžovatelka mohla bránit, a to již výše nastíněnou možností vnitřního přesídlení. Současně zdejší soud nepřisvědčil ani námitce, že vycestování stěžovatelky by bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, zejména článkem 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Ačkoli zdejší soud nikterak nezlehčuje stěžovatelčiny problémy s počtem dítěte, současně upozorňuje, že neplodnost žadatele o azyl – byť i doložená lékařskou zprávou - není natolik závažným onemocněním, aby bezprostředně ohrožovala jeho život, a mohla tak založit úvahu o udělení azylu

pokračování

z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu (viz rozsudek NSS ze dne 27. 11. 2003, č. j. 4 Azs 27/2003 – 55). Ačkoli se citovaný rozsudek vztahuje k důvodu neudělení humanitárního azylu, lze jej příležitostně použít i na důvod neudělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

IV. Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[31] Současně v souladu s § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka v něm neměla úspěch a žalovanému v něm žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. června 2020

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu